

Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

Marci Valerij Martialis Epigram. lib. xiiij. diligenter emendati

Martialis, Marcus Valerius

Lugduni, 1518

Liber decimus

[urn:nbn:de:bsz:31-33175](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:bsz:31-33175)

LIBER. X.

Quæ noua tam simileis genuit tibi Leda ministros?

Quæ capta est cygno nupta lacæna alio?

Dat faciem Pollux Hiero, dat Castor Afillo,

Atq; in utroq; nitet tyndaris ore soror.

Ista therapnæis si forma fuisset Amyclis,

Cum uicere duas dona minora deas,

Mansisses Helene, phrygiamq; redisset in urbem

Dardanius gemino cum Ganymede Paris.

M.V. MARTIALIS EPIGRAMMA
TON LIBER DECIMVS.

I NIMIVS VIDEOR, SE

raq; coronide longus

Esse liber, legito pauca, libellus ero.

Terque, quaterq; mihi finitur carmine
paruo

Pagina facta, tibi quam cupis esse breuem.

Ad Lectorem.

Festinata prior decimi mihi cura libelli

E lapsum manibus nunc reuocauit opus.

Nota leges quædam, sed lima rasa recenti.

Pars noua maior erit, lector utriq; faue.

Lector opes nostræ, quem cum mihi Roma dedisset,

Nil tibi quod demus maius habemus, ait.

Pigra per hunc fugies ingrata flumina lethes,

Et meliore tui parte superstes eris.

Marmorâ Messalæ findit caprificus, et audax

Dimidios Crispi mulio ridet equos.

At chartis nec furta nocent, nec sæcula præsent,

Solâq; non norunt hæc monumenta mori.

Ad Priscum.

Vernaculorum dicta, sordidum dentem,

EPIG.

Et foeda lingua probra circulatricis,
 Quae sulfurato nolit empta ramento
 Vatiniorum proxineta fractorum,
 Poeta quidam elangularius spargit,
 Et uult uideri nostra, credis hoc Prisce?
 Voce ut loquatur psitacus cothurnicis,
 Et concupiscat esse canus ascaules,
 Procula libellis nigra sit meis fama,
 Quos rumor alba gemmeus uehit penna,
 Cur ego laborem notus esse tam praue,
 Cum stare gratis cum silentio possim?

Ad lectorem.

Qui legis Oedipoden, caligantemq; Thyesten.
 Colchidas, & Syllas, quid nisi monstra legis?
 Quid tibi raptus Hylas, qd Parthenopeus, & Atys?
 Quid tibi dormitor proderit Endymion?
 Exutusue puer pennis labentibus? aut qui
 Odit amatricis Hermaphroditus aquas?
 Quid te uana iuuant miserae ludibria chartae?
 Hoc lege quod possis dicere iure, meum est.
 Non hic Centauros, non Gorgonas, Arpyasq;
 Inuenies, hominem pagina nostra sapit.
 Sed non uis Mamurra tuos cognoscere mores,
 Nec te scire, legas ethia Callimachi.

In maledicum poetam.

Quisquis stolæue, purpurae ue contemptor,
 Quos colere debet, lesit impio uersu,
 Pontes per urbis errat exul, & cliuos,
 Interq; raucos ultimus rogatores
 Oret caninas panis improbi buccas.
 Ille december longus, & madens bruma,
 Claususq; fornix triste frigus extendat.

L I B. 8.

Vocet beatos, clamitetq; foelices,
 Orciniana qui feruntur in sponda,
 Et, cum supremæ fila uenerint hora,
 Diesq; tardus, sentiat canum litem,
 Abigatq; moto noxias aues panno,
 Nec finiantur morte supplicis poenæ,
 Sed modo seueri sectus Aeaci loris
 Nunc inquieti monte Sisyphi pressus,
 Nunc inter undas garruli senis siccus
 Delasset omnes fabulas poetarum,
 Et cum fateri furia iusserit uerum,
 Prodente clamet conscientia, scripsi.

De Aduentu Caesaris.

Fœlices, quibus urna dedit spectare coruscum
 Solibus arctois, syderibusq; ducem.
 Quando erit ille dies, quo campus, & arbor, & ois
 Lucebit latia culta fenestra nuru?
 Quando moræ dulces, longusq; a Casare puluis,
 Totaq; flaminea Roma uidenda uia?
 Quando eques, & pitti tunica nilotide mauri
 Ibitis, & populi uox erit una, uenit?

Ad Rhenum.

Nympharum pater, amniumq; Rhene,
 Quicumq; othryfias bibunt pruinas,
 Sic semper liquidis frueris undis,
 Necte barbara contumeliosi
 Calcatum rota conterat bubulci.
 Sic & cornibus aureus receptis,
 Et Romanus eas utraque ripa,
 Traianum populis suis, & urbi
 Tybris te dominus rogat, remittas.

De Paula.

E P I G.

Nubere Paula cupit nobis, ego ducere Paulam
Nolo, anus est, uellem, si magis esset anus.

De Se.

Vndenis pedibusq̄s, syllabisq̄s,
Et multo sale, nec tamen proterua
Notus gentibus ille Martialis,
Et notus populis, quid inuidetis?
Non sum Andremonē notior Caballo.

In Paulum.

Cum tu laurigeris annum qui fascibus intras,
Mane saluator limina mille teras.
Hic ego quid faciam? quid nobis Paule relinquis?
Qui de plebe Numæ, densaq̄s turba sumus?
Qui me respiciat, dominum, regemq̄s uocabo,
Hoc tu sed quanto blandius ipse facis.
Lecticam, sellamq̄s sequar, nec ferre recuso,
Per medium pugnas, sed prior ire lutum.
Sæpius assurgam recitanti carmina, tu stas,
Et pariter geminas tendis in ora manus.
Quid faciet pauper, cui non licet esse clienti?
Diuisit nostras purpura uestra togas.

In Calliodorum.

Nil aliud loqueris, quam Thesæa, Perithoum̄q̄s,
Teq̄s putas Piladi Calliodore parem.
Dispeream, si tu Piladi præstare matellam,
Dignus es, aut porcos pascere Perithoi.
Donauit tamen inquis amico millia quinque,
Et lotam, ut multum, terq̄s, quaterq̄s togam.
Quid quod, nil unquam Piladi donauit Orestes?
Qui donat, quamuis plurima, plura negat.

Ad Domitianum.

Aemylie gentes, & apollineas Vercellas,

LIB. X.

Et Phathontei qui petis arua padi.
 Ne uiuam, nisi te Domiti permitto libenter,
 Gata licet sine te sit mihi nulla dies.
 Sed desyderium tanti est, ut messe uel una
 Urbano releues colla perusta iugo.
 I precor, et totos auida cute combibe soles,
 Quam formosus eris, dum peregrinus eris.
 Et uenies albis non agnoscendus amicis,
 Libabitq; tuas pallida turba genas.
 Sed uia quem dederit, rapiet cito Roma colorem,
 Niliaco redeas tu licet ore niger.

Ad Tuccam.

Cum cathedralitios portet tibi rheda ministros,
 Et libys in longo puluere sudet eques,
 Strataq; non unas cingant triclinia Baias,
 Et Thetis unguento palleat uncta tuo,
 Candida setini rumpant crystalla trientes,
 Dormiat in pluma nec meliore Venus,
 Ad nocturna iaces fastose limina mœche,
 Et madet heu lachrymis ianua surda tuis.
 Vrere nec miserum cessant suspiria pectus.
 Vis dicam, male sit cur tibi Tucca? bene est.

In Crispum.

Cedere de nostris nulli te dicis amicis,
 Sed, sit ut hoc uerum, quid rogo Crispe facis?
 Mutua cum peterem sestertia quinq; negasti,
 Non caperet nummos cum grauis arca tuos.
 Quando fabæ nobis modium farrisq; dedisti?
 Cum tua niliacus rura colonus aret?
 Quando breuis gelidæ missa est toga tēpore brūmæ?
 Argenti quando missa selibra mihi est?
 Nil aliud uideo, quo te credamus amicum,

EPIG.

Quam quod me coram pedere Crispe soles.

De Apro.

Dotata uxori cor arundine finxit acuta,
Sed, dum ludit Aper, ludere nouit Aper.
In Caium.

Si donare uocas promittere, nec dare Cai,
Vincam te donis, muneribusq; meis.

Accipe callaieis quicquid fodit astur in aruis,
Aurea quicquid habet diuitis unda Tagi.

Quicquid erythraea niger inuenit indus in alga,
Quicquid & in nidis unica seruat auis.

Quicquid agenoreo tyros improba cogit aheno.
Quicquid habent omnes, accipe, quomodo das.

De Macro.

Saturnalitis Macrum fraudare tributo
Frustra musa cupis, non licet, ipse petit,

Solennisq; iocos, nec tristia carmina poscit,
Et queritur nugas obticuisse meas.

Mensorum longis sed nunc uacat ipse libellis,
Appia quid facies, si legit ista Macer?

De Mario.

Nec uocat ad cenam Marius, nec munera mittit,
Nec spondet, nec uult credere, sed nec habet.

Turba tamen non deest, sterilem quæ curet amicum,
Heu quam præfatæ sunt tibi Roma togæ.

Mittit Librum suum ad Plinium.

Nec doctum satis, & parum Seuerum,

Sed non rusticulum nimis libellum.

Facundo mea Plinio Thalia

I, perfer, breuis est labor, peractæ

Illic Orphea protinus uidebis

Altum uincere tramitem Suburæ

Vdi uertice

LIBER. X.

V di uertice lubricum theatri,
 Miranteisq; seras, auemq; regis,
 Raptum quæ phryga pertulit Tonanti.
 Illic parua tui domus Pedonis
 Cælata est aquilæ minore penna.
 Sed, ne tempore non tuo disertam
 Pulses ebria ianuam, uideto.
 Totos dat tetricæ dies minervæ,
 Dum centum studet auribus uirorum.
 Hoc, quod sæcula, Posteriq; possint
 Arpinis quoq; comparare chartis.
 Seras tutior ibis ad lucernas.
 Hæc hora est tua, dum furit Lyæus,
 Cum regnat rosa, cum madent capilli.
 Tunc me uel rigidi legant Catones.

Ad Manium.

Ducit ad auriferas quod me Salo celtiber oras,
 Pendula quod patriæ uisere tectæ libet.
 Tum mihi simplicibus Mani dilectus ab annis,
 Et prætextata cultus amicitia.
 Tu facis, in terris quo non est alter iberis
 Dulcior, & uero dignus amore magis.
 Tecum ego uel ficci getulæ mapalia peni,
 Et poteram scythicas hospes amare casas.
 Si tibi mens eadem, si nostri mutua cura est,
 In quocunq; loco Roma duobus erit.

Ad Sextum.

Scribere te, quæ uix intelligat ipse Modestus,
 Et tui Claranus, quid rogo Sexte iuuat?
 Non lectore tuis opus est, sed Apolline libris,
 Iudice te maior Cinna Marone fuit.
 Sic tua laudentur, sane mea carmina Sexte.

Q

EPIG.

Grammaticis placeant, & sine grammaticis.

In philenem.

Cur spleniato saepe prodeam mento,
Alba ue pictus sana labra cerusa,
Phileni quaris, basiare te nolo.

D e. M. Antonio.

Iam numerat placido foelix Antonius aeo
Quindecies aetas primus olympiadas.
Præteritosq; dies, & tutos respicit annos,
Nec metuit lethæ iam propioris aquas.
Nulla recordanti lux est ingrata, grauisq;
Nulla fuit, cuius non meminisse uelit.
Ampliat ætatis spatium sibi uir bonus, hoc est
Viuerè bis, uita posse priore frui.

A d Calen. Martias.

Natales mihi Martiæ Calende,
Lux formosior omnibus Calendis,
Qua mittunt mihi munus & puella
Quinquagesima liba, septimamq;
Vestris addimus hanc focis acerram.
His uos, si tamen expedit roganti
Annos addite ter precor nouenos,
Ut nondum nimia piger senecta,
Sed uite tribus aureis peractis
Lucus Elysiæ petam puella.
Post hæc tempora, nec diem rogabo.

D e Mutio.

In matutina nuper spectatus arena
Mutius, imposuit qui sua membra focis.
Si patiens, fortisq; tibi, durusq; uidetur,
Abderitanæ pectora plebis habes.
Nam cum dicatur tunica præsentè molesta,

LIBER. X.

Vre manum, plus est dicere, non facio.

De Varo.

Vare parethonias latias modo rite per urbeis
Nobilis, & centum dux memorande uiris.

At nunc Aufonio frustra promissa Quirino
Hospita lagrei littoris ubra iaces.

Spargere non licuit frigentia fletibus ora,
Pinguia nec mæstis addere tura rogis,

Sed datur eterno uicturum carmine nomen,
Nunquid & hoc fallax Nile negare potes?

Ad Diodorum.

Natali Diodore tuo conuiuia senatus
Accubat, & rarus non adhibetur eques.

Et tua tricenos largitur sportula nummos,
Nemo tamen natum te Diodore putat.

Ad Ianum.

Annorum, nitidique sator pulcherrime mundi,
Publica quem primum uota, precesque canunt,

Pernius exiguos habitabas ante penateis,
Plurima qua medium Roma terebat iter.

Nunc tua caesareis cinguntur limina donis,
Et fora tot numeras Iane, quot ora geris.

At tu sancte pater tanto pro munere gratus
Errca perpetua claustra tuere sera.

Ad Sextilianum.

Qui mihi mittebas Saturni tempore lancem,
Misiisti domina Sextiliane tua.

Et quam donabas dictis a Marte calendis,
De nostra prafina est synthesis empta toga.

Iam constare tibi gratis coepere puella.
Muneribus futuis Sextiliane meis.

De Littore formiano.

Q ü

EPIG.

O temperatæ dulce Formiæ littus,
 Vos, cum Seueri fugit oppidum Martis,
 Et inquietas fessus exiit curas,
 Apollinaris omnibus locis præfert,
 Non ille sanctæ dulce tybur uxoris,
 Nec tusculanos, algidosue secessus
 Præneste nec sic, antium ue miratur.
 Non blanda Circe, dardanis ue Caieta
 Desyderantur, nec Marica, nec Lyris,
 Nec in lucrina loca Salmacis uena.
 Hic summa leni stringitur Thetis uento.
 Nec languet æquor, uiua sed quies ponti
 Pictam phaselon adiuuante fert aura.
 Sicut puelle non amantis astatem
 Multa salubre purpura uenit frigus,
 Nec seta longo querit in mari prædam,
 Sed à cubiculo, lectulôq; iactatam
 Spectatus alte lineam trahit piscis.
 Si quando Nereus sentit Aeoli regnum,
 Ridens procellas tuta de sua mensa
 Piscina, rhombum pascit, & lupos uernas.
 Natat ad magistrum delicata murena.
 Nomenclator mugilem citat notum,
 Et adesse iussi prodeunt senes muli.
 Frui sed istis quando Roma permittis?
 Quot formianos imputat dies annus
 Negociosis rebus urbis hærenti?
 O uiuitores, uilliciq; faelices,
 Dominis parantur ista, seruiunt uobis.
 In Calliodorum.
 Addisti seruum nummis here mille ducentis,
 Vt bene cœnares Calliodore semel,

L I B. .X.

Nec bene cenasti, nullus tibi quattuor emptus

Librarum cena pompa, caputq; fuit.

Exclamare libet, non est hoc improbe, non est

Piscis, homo est, hominem Calliodore uoras.

De imagine. M. Antonij.

Hac mihi, quæ colitur uiolis pictura, rosifq;

Quos referat uultus, Cæciliane rogas.

Talis erat Marcus medijs Antonius annis,

Primus in hoc iuuenem se uidet ore senex.

Ars utinam mores, animumq; effingere posses,

Pulchrior in terris nulla tabella foret.

Ad Numacium Gallum.

Simplicior priscis Numaci Galle Sabinis,

Cecropium superas qui bonitate senem,

Sictibi cum soceri claros retinere penates

Perpetua natæ det face casta Venus,

Vt tu si uiridi tinctos erugine uersus

Fortè malus liuor dixerit esse meos,

Vt facis, a nobis abigas, nec scribere quenquam

Talia contendas carmina, qui legitur.

Hunc seruare modum nostri nouere libelli,

Parcere personis, dicere de uitjs.

Ad Traianum.

Dij tibi dent, quicquid princeps Traiane mereris,

Et rata perpetuo, quæ tribuere, uelint.

Qui sua restituis spoliato iura patrono,

Libertis exul non erit ille suis.

Dignus es, ut possis totum seruare clientem,

Vt liceat tantum uera probare potes.

De Sulpitia.

Omnes Sulpitiam legant puellæ,

Vni quæ cupiunt uiro placere,

EPIG.

Omnes Sulpitiam legant mariti,
 Vni qui cupiunt placere nuptæ.
 Non hæc colchidos asserit furorem,
 Diri prandia nec refert Thÿestæ,
 Scyllam, biblida nec fuisse credit,
 Sed castos docet, & pios amores,
 Lusus, delitias, facetiasq;
 Cuius carmina qui bene æstimarit,
 Nullam dixerit esse sanctiorem,
 Tales Aegeria locos fuisse
 Vdo crediderim Numæ sub antro.
 Hac condiscipula, uel hac magistra
 Eesses doctior, & pudica Sappho,
 Sed tecum pariter, simulq; uisam
 Durus Sulpitiam Phæon amaret
 Frustra, nanq; ea nec Tonantis uxor,
 Non Bacchi, nec Apollinis puella
 Erepto sibi uiueret Caleno.

In Munnam.

Improba Massilie quicquid sumaria cogunt,
 Accipit ætatem quisquis ab igne cadus,
 A te Munna uenit, miseris tu mittis amicis
 Per freta, per longas toxica sæua uias.
 Nec facili precio, sed quo contenta falerni
 Testa sit, aut cellis Setia cara suis.
 Non uenias quare tam longo tempore Romam,
 Hæc puto causa tibi est, ne tua uina bibas.

Ad Maternum.

Iuris, & æquarum cultor sanctissime legum,
 Veridico latium qui regis ore forum.
 Municipi Materne tuo, ueteriq; sodali
 Callaicum mandas si quid ad oceanum,

LIB. X.

An Laurentino turpeis in littore ranas,
 Et satius tenues ducere credis acos.
 Ad sua captiuum quam saxa remittere mullum,
 Visus erit libris qui minor esse tribus?
 Et fatuam summa cœnare pelorida mensa,
 Quosq; tegit leui cortice concha breuis.
 Ostrea baiæis quam non liuentia testis,
 Quæ domino pueri non prohibente uorent.
 HicOLIDAM clamosus ages in retia uulpem,
 Mordebitq; tuos sordida præda canes.
 Illic pisoso modo uix educta profundo
 Impedient lepores humida lina meos.
 Dum loquor, ecce redit sporta piscator inani,
 Venator capta Marte superbus adest.
 Omnis ab urbano uenit ad mare cœna macello,
 Callaicum mandas si quid ad oceanum.

Ad calenum.

O molles tibi quindecim Calene,
 Quos cum Sulpitia tua iugales
 Indulsit Deus, & peregit annos.
 O nox omnis, & hora, quæ notata est
 Caris littoris indici lapillis.
 O quæ prælia, quas utrinq; pugnas
 Fœlix lectulus, & lucerna uidit
 Nymbis ebria nicerotianis.
 Vixisti tribus ò Calene lustris.
 Aetas hæc tibi tota computatur,
 Et solos numeras dies mariti.
 Ex illis, tibi si diu rogatam
 Lucem redderet Atropos, uel unam
 Malles, quam pyliam quater senectam.

In lesbiam.

EPIG.

Consule te Bruto quid iuras Lesbia natam?
 Mentiris, nata est Lesbia rege Numa.
 Sic quoq; mentiris, nanq; ut tua secula narrant,
 Ficta prometheo diceris esse luto.

Ad Lupum.

Semper cum mihi diceretur esse
 Secreto mea Polla cum cinædo,
 Irrupi Lupe, non erat cinædus.

In Proculeiam.

Mense nouo Iani ueterem Proculeia maritum
 Deferis, atq; iubes res sibi habere suas.
 Quid rogo, quid factum est, subiti quæ causa doloris?
 Nil mihi respondes? dicam ego, prætor erat.
 Constatuura fuit megalensis purpura centum
 Millibus, ut nimium munera parca dares.
 Et populare sacrum bis millia dena tulisset.
 Dissidium non est hoc Proculeia, lucrum est.

Ad Dindimum.

Tam dubia est lanugo tibi, tam mollis, ut illam
 Alitus, & soles, & leuis aura terat.
 Calantur simili uentura cydonia lana,
 Pollice uirgineo quæ spoliata nitent.
 Fortius impressi quoties tibi Basia quinq;
 Barbatu labris Dindime fio tuis.

Ad Philerotem.

Septima iam Phileros tibi conditur uxor in agro,
 Plus nulli Phileros, quam tibi, reddit ager.

Ad Q. Ouidium.

Quinte calidonios Ouidi uisure britannos,
 Et uiridem Tethyn, Oceanumq; patrem.
 Ergo Numæ colles, & nomentana relinques
 Otia, nec retinet rusq;, focusq; senem.

LIBER. X.

Gaudia tu differs, at non $\text{\&}$ stamina differt

A tropos, atq; omnis scribitur hora tibi.

Prestitereis caro, quis non hoc laudet, amico,

Vt potior vita sit tibi sancta fides.

Sed reddare tuis tandem mansure sabinis,

Tæq; tuas numeres inter amicitias.

In Delicatum lectorem.

Si quid lene mei dicunt, $\text{\&}$ dulce libelli,

Si quid honorificum pagina blanda sonat,

Hoc tu pingue putas, $\text{\&}$ costam rodere manus,

I lia laurentis cum tibi demus apri.

Vaticana bibas, si delectaris aceto,

Non facit ad stomachum nostra lagena tuum.

In Mathonem.

Omnia vis belle Matho dicere, dic aliquando

Et bene, dic neutrum, dic aliquando male.

Ad seipsum.

Vitam quæ faciunt beatiorem

Iucundissime Martialis, hæc sunt.

Res non parta labore, sed relicta.

Non ingratus ager, focus perennis,

Lis nunquam, toga rara, mens quieta,

Vires ingenuæ, salubre corpus,

Prudens simplicitas, pares amici,

Conuiuius facilis, sine arte mensa,

Nox non ebria, sed soluta curis,

Non tristis torus, attamen pudicus,

Somnus, qui faciat breueis tenebras.

Quod sis, esse uelis, nihilq; malis.

Summum nec metuas diem, nec optes.

Parat conuiuium.

Nunciat octauam phariæ sua turba iuuentæ,

EPIG.

Et pilata redit iamq; subitq; cohors.
Temperat hic thermas, numios prior hora uapores
Halat, & immo dico sexta Neron e calet.
Stella Nepos Cani Cerealis Flacce uenitis.
Septem signa capit, sex sumus, adde Lupum.
Exoneraturas uentrem mihi uillica maluas
Attulit, & uarias, quas habet hortus, opes.
In quibus est lactuca sedens, & sectile porrum,
Nec deest ruffatrix menta, nec herba salax.
Secta coronabunt rutatos oua lacertos,
Et madidum thynni de sale sumen erit.
Paruus onix una ponetur cenula mensa,
Oedus inhumani raptus ab ore lupi.
Et, quæ non egeant ferro structoris, ofella,
Et faba fabrorum, prototomiq; rudes.
Pullus ad hæc, cœnisq; tribus iam perna superstes
Addetur, saturis mitia poma dabo.
De nomentana uinum sine fece lagana,
Quæ bis frontino consule prima fuit.
Accedent sine felle ioci, nec mane timenda
Libertat, & nil quod tacuisse uelis.
De prafino conuiuia meus, Venetoq; loquatur,
Nec faciant quenquam pocula nostra reum.

In Cottam.

Cum potes ametistinos trientes,
Et nigro madeas opimiano,
Propinas modo conditum sabinum,
Et dicis mihi Cotta, uis in auro?
Quisquam plumbea uina uult in auro?
De Scorpo.
Frangat idumæas tristis uictoria palmas,
Plange fauor seuæ pectora nuda manu.

LIBER. X.

Mutet honor cultus, & iniquis munera flammis,

Mitte coronatas gloria mæsta comas.

Hæc facinus prima fraudatus Scorpe iuuenta

Occidis, & nigros tam cito iungis equos.

Curribus illa tuis semper properata, breuisq;

Cur fuit, & uitæ tam prope meta tuæ?

Ad Faustinum.

Sydera iam tyrius phryxæ respicit agni

Taurus, & alternum Castora fugit hyems.

Ridet ager, uestitur humus, uestitur & arbos,

Ismarium pellex attica plorat Ityn.

Quos Faustine dies, qualem tibi Roma Rauennam

Abstulit, o soles, o tunicata quies.

O Nemus, o fontes, solidumq; madentis arenæ

Littus, & æquoreis splendidus anxur aquis,

Et non unius spectator lectulus undæ,

Qui uidet hinc puppes fluminis, inde maris,

Sed nec Marcelli, Pompeianumq; nec illic

Sunt triplices thermae, nec fora iuncta quater,

Nec capitolini summum penetrabile Tonantis,

Quæq; nitent cælo proxima templa suo.

Dicere te lassum quoties ego credo Quirino,

Quæ tua sunt, tibi habe, quæ mea, redde mihi.

De Spadone.

Thelin uiderat in toga Spadonem,

Dannatam Numa dixit esse mæcham.

Epitaphium Scorpi.

Ille ego sum Scorpis clamosi gloria Circi,

Plausus Roma tui, delitiæq; breues,

Inuida quem Læchesis raptum trieteride nondæ,

Dum numerat palmas, credidit esse senem.

In Oium.

EPIG.

Mensas Ole bonas ponis, sed ponis opertas,
 Ridiculum est, possum sic ego habere bonas.
 In Marullam.

Arrectum quoties Marulla penem
 Pensauit digitis, diuq; mensa est,
 Libras, scrupula, sextulasq; dicit,
 Idem post opus, & suas palæstras,
 Toro cum similis iacet remissus,
 Quanto sit leuior Marulla dicit.
 Non ergo est manus ista, sed statera.

In Gallum.

Totis Galle iubes tibi me seruire diebus,
 Et per auentinum ter quater ire tuum.
 Eximit, aut reficit dentem Casellius ægrum,
 Infestos oculis uris Higinie pilos.
 Non secat, & tollit stillantem fannius uuam.
 Tristia saxorum stigmata delet Heros.
 Enterocellarum fertur podalirius Hermes,
 Qui sanet ruptos, dic mihi Galle, quis est?

A d Sextum.

Argenti libram mittebas, facta selibra est,
 Sed piperis, tanti non emo Sexte piper.

A d Frontinum.

Anxuris æquorei placidos Frontine recessus,
 Et propius baias littoreamq; domum.
 Et quod inhumana cancro feruente cicade
 Non nouere nemus, flumineosq; lacus,
 Dum colui, doctas tecum celebrare uacabat
 Pieridas, nunc nos maxima Roma terit.
 Hic mihi quando dies meus est, iactamur in alto
 Urbis, & in sterili uita labore perit.
 Dura suburani dum iugera pasceimus agri,

LIB. .X.

Vicinosq; tibi sancte Quirine lares,
Sed non solus amat, qui nocte, dieq; frequentat
Limina, nec uatem talia damna decent.
Per ueneranda mihi musarum sacra, per omneis
Iuro deos, & non officiosus amo.

In Delicatum lectorem.

Consumpta est uno si lemmate pagina, transis,
Et breuiora tibi, non meliora placent.
Diues, & ex omni posita est instructa macello
Cœna tibi, sed te mattya sola iuuant.
Non opus est nobis nimium lectore guloso,
Hunc uolo, qui fiat non sine pane satur.

De Munna.

Iura trium petūt a Casare discipulorum
Assuetus semper Munna docere duos.

Epitaphium Herotionis.

Hic festinata requiescit Herotion umbra,
Crimine quam sati sexta peremit hyems.
Quisquis eris nostri post me regnator agelli,
Manibus exiguis annua iusta dato.
Sic lare perpetuo, sic turba sospite solus
Flebilis in terra sit lapis iste tua,

Ad Magistrum Ludi.

Ludi Magister parce simplici turbae,
Sic te frequētes audiant capillati,
Et delicatæ diligat chorus mensæ,
Nec calculator, nec notarius uelox
Maiore quisquam circulo coronetur.
Albæ leone flammeo calent lucas,
Tostamq; feruens Iulius coquit messem.
Scuticq; loris horridis Scytæ pellis,
Qua uapulauit Marsyas celeneus,

EPIG.

Feruleq; tristes, scepra pædagogorum;
 Cessent, & idus dormiant in octobris.
 Aestate pueri si ualent, satis discunt.

E pitaphium nobilis Matronæ.

Marmora parua quidem, sed non cessura uiator

Museoli saxis, pyramidumq; leges.

Bis mea Romano spectata est uita Tarento,

Et nihil extremos perdidit ante rogos.

Quinque dedit pueros, totidem mihi Iuno puellas;

Clauserunt omnes lumina nostra manus.

Contigit & thalami mihi gloria rara, fuitq;

Vna pudicitie Mentula nota mee.

Ad Pollam.

Contigeris regina meos si Polla libellos,

Non tetrica nostros excipe fronte iocos.

Ille tuus uates Heliconis gloria nostri,

Pieria caneret cum fera bella tuba,

Non tamen erubuit lasciuo dicere uersu,

Si nec pædicor, Cotta quid hic facio?

In Carmenionem.

Cum te municipem corinthiorum

Iactes Carmenion negante nullo,

Cur frater tibi dicor ex iberis,

Et Celtis genitus, tagiq; ciuis?

An uultu similes uidemur esse?

Tu flexa nitidus coma uagaris,

Hispanis ego contumax capillis,

Leuis dropace tu quotidiano.

Hirsutis ego cruribus, genisq;

O's blasum tibi, debilisq; lingua est.

Nobis filia fortius loquetur,

Tam dispar aquilæ columba non est,

LIB. X.

Nec dorcas rigido fugax Leoni,
Quare desine me uocare fratrem,
Nete carmenion uocem sororem.

De Theopompo.

Quis rogo tam durus, quis tam fuit ille superbus,
Qui iussit fieri te Theopompe cocum?
Hanc aliquis faciem nigra uiolare culina
Sustinet, has uncto polluit ungue comas?
Quis potius cyathos, aut quis crystalla tenebit?
Qua sapient melius mista falerna manu?
Si tam sydereos manet exitus iste ministros,
Iupiter utatur iam Ganymede coco.

Epitaphium Vetulae.

Pyrhæ filia, Nestoris nouerca,
Quam uidit Niobe puella canam,
Laertes auiam senex uocauit.
Nutricem Priamus, socrum Thyestes,
Iam cornicibus omnibus superstes,
Hoc tandem sita prurit in sepulchro
Caluo Plotia cum Melanthione.

In Leliam.

Cū tibi nō Ephesos, nec sit Rhodos, aut Mithylene,
Sed domus in uico Lælia patritio.
Dēq; coloratis nunquam lita mater hetruscis,
Durus aricina de regione pater.
Ζῶν καὶ Λύξυ lasciuum congeris usque,
Pro pudor Hercilie ciuis, & Aegeriæ.
Lectulus has uoceis, nec lectulus audiāt omnis,
Sed quam la sciuo strauit amica uiro.
Scire cupis, quo casta modo matrona loquaris,
Nunquid cum crissas, blandior esse potes?
Tu licet ediscas totam, referasq; Corinthon,

EPIG.

Non tamen omnino Lælia Thais eris.

De Polla.

Custodes das Polla uiro, nec accipis ipsa.

Hoc est uxorem ducere Polla uirum.

Ad Potitum.

Quod mihi uix unus toto liber exeat anno,

Desidia tibi sum docte Potite reus.

Iustus at quanto mirere, quod exeat unus,

Labantur toti cum mihi sepe dies.

Nunc resalutanteis uideo nocturnus amicos,

Gratulor & multis, nemo Potite mihi.

Nunc ad luciferam signat mea gemma Dianam,

Nunc me prima sibi, nunc sibi quinta rapit.

Nunc consul, pratorue tenet, reducesq; chorea,

Auditur toto sepe poeta die.

Sed nec cauidico possis impune negare,

Nec si te rhetor, grammaticus ue rogent.

Balnea post decimā lasso, centumq; petuntur

Quadrantes, fiet quando Potite liber?

De Rabirio.

Quisquis leta tuis, & sera parentibus optas

Fata, breuem titulum marmoris huius ama.

Condidit hac caras tellure Rabirius umbras,

Nulli sorte iacent candidiore senes.

Bis sex lustra tori, nox mitis, & ultima elusit.

Arserunt uno funera bina rogo.

Hos tamen, ut primis raptos sibi querit in annis,

Improbis nihil his fietibus esse potest.

Adulatorium.

Frustra blanditiæ uenitis ad me

Attritis miserabiles labellis,

Dicturus dominum, deumq; non sum.

Iam non

LIBER. X.

Iam non est locus hac in urbe uobis,

Ad parthos procul ite pileatos,

Et turpes, humilesq; supplicesq;

Pictorum sola basiate regum.

Non est hic dominus, sed imperator,

Sed iustissimus omnium senator,

Per quem de stygia domo reducta est

Siccis rustica ueritas capillis.

Hoc sub principe, si sapis, caueto,

Verbis Roma prioribus loquaris.

Ad Marcum.

Litera facundi gratum mihi pignus amici

Pertulit Ausonia dona seuera togæ.

Qua non Fabricius, sed uellet Apitius uti,

Uellet Mecænas cæsarianus eques.

Vilior hæc nobis alio mittente fuisset,

Non quacunq; manu uictima caesa litat.

At e missa uenit, possem nisi munus amare

Marce tuum, poteram nomen amare meum.

Munere sed plus est, & nomine gratius ipso

Officium docti, iudiciuq; uiri.

Ad Romanum.

Iam parce lasso Roma gratulatori,

Lasso clienti, quandiu saluator

Anteambulones, & togatulos inter

Centum merebor plumbeos die toto,

Cum Scorpis una quindecim graueis hora

Feruentis auri uictor afferat saccos.

Non ego meorum premium libellorum,

Quid enim merentur? apulos uelim campos:

Non Hybla, non me spicifer capit Nilus,

Nec quæ paludes delicata pontinas!

E P I G.

Ex arce cliui spectat uua setini.
 Quid concupiscam quæris ergo? dormire.

De Galla.

Millia uiginti quondam me Galla poposcit,
 Et fateor magni non erat illa nimis.
 Annus abit, bisquina dabis sestertia, dixit,
 Poscere plus uisa est, quam prius, illa mihi.
 Iam duo poscenti post sextum millia mensem,
 Mille dabam nummos, noluit accipere.
 Transierant binæ forsan, trinæue calendæ,
 Aureolos ultro quattuor ipsa petit.
 Non dedimus, centum iussit me mittere nummos,
 Sed uisa est nobis hæc quoq; summa grauis.
 Sportula nos iunxit quadrantibus arida centum,
 Hanc uoluit, puero diximus esse datam.
 Inferius nunquid potuit descendere? fecit.
 Dat gratis, ultro dat mihi Galla, nego.

De Meuiio.

Hoc fortuna tibi uidetur æquum?
 Cuius non Syriæ ue, Parthiæ ue,
 Nec de cappadocis eques catastis,
 Sed de plebe Remi, Numæq; uerna,
 Iocundus, probus, innocens, amicus,
 Lingua doctus utraq; cuius unum est,
 Sed magnum uitium, quod est poeta,
 Pullo Meuius alget in cucullo,
 Cocco mulio fulget incitatus.

De Caro medico.

Nequius a Caro nihil unquam Maxime factum est,
 Quam quod febre perit, fecit & ille nefas.
 Sæua nocens febris saltem quartana fuisset,
 Særuari medico debuit illa suo.

LIBER. X.

Ad Macrum.

Ibis littoreas Mācer Salonas,
Ibit rara fides, amorq; recti,
Et secum comitem trahet pudorem,
Semper pauperior redit potestas.
Fœlix aurifera colone terra,
Rectorem uacuo sinu remittes,
Optabisq; moras, & exeuntem
Vdo dalmata gaudio sequeris.
Nos celtas Mācer, & truceis iberos,
Cum desiderio tui petemus.
Sed quæcumq; tamen feretur illic
Pisosi calamo Tāgi notata,
Macrum pagina nostra nominabit.
Sic inter ueteres legar poetas,
Nec multos mihi præferas priores,
Vno sed tibi sim minor Catullo.

De Torquato, & Otacilio.

Ad lapidem Torquatus habet prætoriam quartum,
Ad quartum breue rus emit Otacilius.
Torquatus nitidas uario de marmore thermas
Extruxit, cucumam fecit Otacilius.
Disposuit daphnosa suo Torquatus in agro,
Castaneas centum seuit Otacilius.
Consul torquatus, uici fuit ille magister,
Nec minor in tanto uisus honore sibi.
Grandis ut exiguam bos ranam ruperat olim,
Sic puto Torquatus rumpet Otacilium.

De Erote.

Plorat Eros, quoties maculose pocula myrrhæ
Inspicit, aut pueros, nobilisque citrum,
Et gemitus imo promit de pectore, quod non

EPIG.

Tota miser cenat, septa, feratq; domum;
 Quam multi faciunt, quod Eros, sed lumine fisco;
 Pars maior lachrymas ridet, & intus habet.

De phyllide.

Cum duo uenissent ad Phyllida mane fututum;
 Et nudam cuperet sumere uterq; prior.
 Promisit pariter se Phyllis utriq; daturam;
 Et dedit, ille pedem sustulit, hic tunicam.

Ad Gallum.

Si quid nostra tuis adijcit uexatio rebus;
 Mane, uel a media nocte togatus ero.
 Stridenteisq; feram flatus aquilonis iniqui;
 Et patiar nimbos, excipiamq; niues.
 Sed si non fias quadrante beator uno,
 Per gemitus nostros, ingenuasq; cruces;
 Parce precor lasso, uanosq; remitte labores,
 Qui tibi non profunt, & mihi galle nocent.

Ad marinum.

Raros colligis hinc & hinc capillos;
 Et latum nitida Marine caluae
 Campum temporibus tegis comatis;
 Sed moti redeunt iubente nento,
 Reddunturq; sibi, caputq; nudum
 Cirris grandibus hinc & inde cingunt;
 Inter splendophorum, Thelesphorumq;
 Cide stare putabis Halmyroten.
 Vis tu simplicius senem fateri?
 Ut tandem uidearis unus esse.
 Tonsor iam reliquos metat capillos
 Caluo turpius est nihil comato.

De Afro.

Miraris quare dormitum non eat Afer;

L I B. X.

A ccumbat cum qua Cæciliane uides.

De Ladonte Nauta.

Iam senior Ladon tyberina nauta carina
 Proxima dilectis rura parauit aquis.
 Quæ cum sæpe uagus premeret torrentibus undis
 Tybris, & hiberno rumperet arua lacu,
 Emeritam puppim ripa quæ stabat in alta,
 Impleuit saxis, opposuitq; uadis.
 Sic nimias auertit aquas, quis credere posset?
 Auxilium domino mersa carina tulit.

De Luro.

Nemo noua caluit sic inflammatus amica,
 Flagrauit quanto Laurus amore pila.
 Sed qui primus erat lusor dum floruit ætas,
 Nunc postquam desit ludere, prima pila est.

De Natali Restituti.

Octobres age sentiat calendas
 Facundi pia Roma Restituti,
 Linguis, omnibus & fauete uotis,
 Natalem colimus, tacete lites,
 Absit cæcus aridi clientis,
 Et uani triplices, breuesq; mappæ,
 Expectent gelidi iocos decembris.
 Certent muneribus beatiores.
 Agrippæ tumidus negociator
 Cadmi municipes ferat lacernas.
 Pugnarum reus, ebriaq; noctis
 Cenatoria mittat aduocato.
 Infamata uirum puella uicit,
 Veros sardonichas sed ipsa tradat,
 Mirator ueterum senex auorum
 Donet phidiaci torcuma cæli.

EPIG.

Venator leporem, colonus hocedum.
Piscator ferat equorum rapinas.
Si mittit sua quisque, quid poetam
Missurum tibi Restitute credis?

Ad Cottam.

Omneis persequeris pratorum Cotta locellos,
Accipis & ceras, officiosus homo es.

De statua Iunonis.

Iuno labor Polyclete tuus, & gloria faelix,
Phidiacia cuperent quam meruisse manus,
Ore nitet tanto, quanto superasset in ida
Iudice coniunctas non dubitante deas.
Iunonem Polyclete suam nisi frater amaret,
Iunonem poterat frater amare tuam.

In Ligellam.

Quid uellis uetulum Ligella cumnum?
Quid busti cineres tui laceassis?
Tales munditie decent puellas.
Nam tu iam nec anus potes uideri.
Istud crede mihi Ligella belle
Non mater facit Hectoris, sed uxor.
Erras si tibi cumnus hic uidetur,
Ad quem mentula pertinere desit.
Quare si pudor est, Ligella noli
Barbam uellere mortuo leoni.

De Almo.

Omnes eunuchos habet Almo, nec arrigit ipse,
Et queritur, pariat quod sua Polla nihil.

Ad Marium.

Mari quiete cultor, & comes uite,
Quo ciue prisca gloriatur Atina,
Has tibi gemellas barbari decus luci

L I B. X.

Commendo pinus, ilicesq; faunorum,
 Et semidocta uillici manu structas,
 Tonantis aras, horridiq; siluani,
 Quas tinxit agni sepe sanguis, & hœdi,
 Dominamq; sancti uirginem deam templi,
 Et quem sororis hospitem uides castæ
 Martem mearum principem calendarum,
 Et delicatæ laureum Nemus Floræ,
 In quod priapo persequente confugit.
 Hoc omne agelli mitte paruuli numen
 Seu tu cruore, siue ture placabis,
 Vbi cunque noster Martialis est dices,
 Hæc ecce mecum dextra litat uobis
 Absens sacerdos, uos putate presentem,
 Et date duobus, quicquid alter optarit.

A d Clementem.

Si prior euganeas Clemens Heliconis in oras,
 Pictaq; pampineis uideris arua iugis.
 Perfer at estine nondum uulgata Sabine
 Carmina, purpurea sed modo suta togæ.
 Ut rosa delectat, metitur quæ pollice primo,
 Sic noua nec mento sordida charta iuuat.

M unusculum pomorum.

Non mea massilus seruat pomaria serpens,
 Regius Alcinoi nec mihi seruit ager.
 Sed nomentana securus germinat hortus
 Arbore, nec furem plumbea mala timent.
 Hæc igitur, media quæ sunt mihi nata Subura,
 Mittimus autumnus cerea poma mei.

A d Gallam.

Infantem tibi uir tibi Gallam remisit adulter,
 Hi puto non dubie se futuisse negant.

EPIG.

Ad Auitum.

Sæpe loquar nimium genteis quod Auite remotas
Miraris latia factus in urbe senex.
A uriferumq; Tagum, Sitiam, patriumq; Salonem,
Et repetam saturæ sordida rura casæ.
Illa placet tellus, in qua res parua beatum
Me facit, & tenues luxuriantur opes.
Pascitur hic, ibi pascit ager. tepet igne maligno
Hic focus, ingenti lumine lucet ibi.
Hic preciosa fames, conturbaturq; macellus,
Mensa ibi diuitiis ruris operta sui.
Quatuor hic æstate togæ, pluresue teruntur,
Autumnis ibi me quatuor una tegit.
I, cole nunc reges quicquid non præstat amicus,
Cum præstare tibi possit Auite locus.

De Numa.

Dum leuis arsura struitur libitina papyro,
Dum myrrham, & casiam flebilis uxor emit,
Iam scrobe, iam lecto, iam polinctore parato
Heredem scripsit me Numa, conualuit.

In Publium.

Addat cum mihi cæcubum minister
Ideo resolutior cinædo,
Quo nec filia cultior, nec uxor,
Nec mater tua, nec soror recumbit,
Vis spectem potius tuas lacernas,
Et citrum uetus, indicosq; dentes?
Suspectus tibi ne tamen recumbam,
Præsta de grege, sordidaq; uilla
Tonsos, horridulos, rudes, pusillos
Hircosi mihi filios subulei.
Perdet te pudor hic, habere Publi

LIBER! X.

Mores non potes hos, & hos ministros.

De Figura Socratis.

Si Romana forent hæc Socratis ora, fuissent

Iulius in satyris qualia Ruffus habet.

In commiscentem uersus operi suo.

Quid stulte nostris uersibus tuos misces?

Cum litigante quid tibi miser libro?

Quid congregare cum leonibus uulpes?

A quilisq; similes facere noctuas quæris?

Habeas licebit alterum pedem Lada,

Inepte frustra crure ligneo cures.

De Capitolino.

Elytio redeat si forte remissus ab agro

Ille suo felix Casare Galba uetus.

Qui Capitolinum pariter, Galbamq; iocanteis

Audierit, dicet rustice Galba tace.

De Phileno.

Qua factus ratione sit requiris,

Qui nunquam futuit, pater Philenus,

Gaditanus Anite dicat istud,

Qui scribit nihil, & tamen poeta est.

Ad Bilbilitanos agros.

Municipes, angusta mihi quos Bilbilis agri

Monte creat, rapidis quos Salo cingit aquis.

E quid læta iuuat uestri uos gloria uatis?

Nam decus & nomen, fama; uestra sumus.

Nec sua plus debet tenui Verona Catullo,

Mæq; uelit dici non minus illa suum.

Quatuor accessit trigesima messibus æstas,

Vt sine me Cereri rustica liba datis.

EPIG.

Mœnia dum colimus domina pulcherrima Romæ,
 Mutauere meas itala regna comas.
 Excipitis reducem placida si mente, uenimus,
 A spera si geritis corda, redire licet.

Ad Librum.

I nostro comes, i libelle Flauo
 Longum per mare, sed fauentis undæ,
 Et cursu facili, tuisq; uentis
 Hispanæ pete Tarraconis arces.
 Illinc te rota tollet, & citatus
 Altam Bilbilin, & tuum Salonem
 Quinto forsitan effedo uidebis.
 Quid mandem tibi quaris? ut sodales
 Paucos, & ueteres, & ante brumas
 Triginta mihi, quattuorq; uisfos
 Ipsa protinus à uia salutes.
 Et nostrum admoneas subinde Flauum
 Iucundos mihi nec laboriosos
 Secessus spatio paret salubri,
 Qui pigrum faciant tuum parentem,
 Hæc sunt, iam tumidus uocat magister,
 Castigatq; moras, & aura portum
 Laxant melior, uale Libelle.
 Nauem, scis puto, non moratur unus.